

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah

Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki

The largest Slovenian Daily in
the United States.

Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876

Entered as Second Class Matter, September 21, 1902, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: CORTLANDT 2876

NO. 223. — ŠTEV. 223.

NEW YORK, SATURDAY, SEPTEMBER 22, 1928. — SOBOTA, 22. SEPTEMBRA 1928.

VOLUME XXXVI. — LETNIK XXXVI.

HRVATJE BOJKOTIRAJO VLADO

Z VLADO, KI IZVAJA NASILJE NOČEJO IMETI NOBENEGA POSLA

Vodstvo kmetske stranke poziva vse Hrvate in Slovence, naj tudi v privatnem nimajo nobenega stika z ljudmi, ki so na čelu sedanje vlade. — Korošec režim je režim nasilja in neenakosti. Proces proti nasprotnikom fašizma.

ZAGREB, Jugoslavija, 21. septembra. — Izvrševalni odbor hrvatske kmetske stranke je izdal dekret, v katerem proglašajo narodni in socialni bojkot proti beograjski vladi in njenim članom.

Dekret so podpisali tudi voditelji slovenske demokratske stranke ter se tiče tudi Slovencev.

Vsa mržnja in gonja sta naperjeni proti dr. Korošcu, kateremu je kmalu po obžalovanju vrednih dogodkih v beograjski skušini poveril kralj sestavo novega kabineta.

Korošec je stvaril kabinet ter pridržal zase mesto ministrskega predsednika ter notranjega ministra.

Izza streljanja v beograjski skupščini, ki se je izvršilo meseca junija, se niso poslanci slovenske demokratske stranke udeleževali parlamentarnih sej v Beogradu.

Osnovali so svoj lastni parlament v Zagrebu, ki je sklenil delovati neodvisno od beograjske skupščine.

Vladne stranke imajo toliko poslancev, da lahko brez Hrvatov in Slovencev počno, kar hočejo, ker imajo par glasov večine.

S to malenkostno večino so bile tudi odobrene zloglasne nettunske konvencije dan po Radičevem pogrebu.

Hrvatski parlament je iskal zaslonbe pri medparlamentarni uniji, ki je zborovala v Berlinu, toda unija je zavrnila njegove zahteve kot neupravičene.

Dekret poziva vsakega poštenega Slovenca in Hrvata, naj prekrine vse politične in osebne zveze s člani sedanje vlade.

Sedanja vlada je označena kot vlada nasilja in neenakosti.

Zaenkrat se še ne ve, kakšne korake bo storila beograjska vlada.

Vse kaže, da se bo rajši poslužila vseh dovoljenih in nedovoljenih sredstev, samo da ji ne bo treba ugoditi niti eni zahtevi tovarišev pokojnega Radiča.

RIM, Italija, 21. septembra. — "Tribuna" poroča iz Trsta, da so oblasti aretirale skupino nasprotnikov fašističnega režima.

Oblasti imajo na razpolago toliko dokazilnega materiala, da se bo v kratkem začel proti anti-fašistom obširen proces.

Poroka Tunneya.

Tuney se bo najbrž oženil dne 5. oktobra. — Miss Mary Josephine Lauder, zaročenka Gene Tunneya in vnukinja ustanovitelja Carnegie Steel Co., je dovršila vse načrte, da odpotuje danes iz New Yorka v Napolj.

Glasi se, da se bo tam sestala s Tunneyem, s katerim se bo vršila poroka najbrž dne 5. oktobra v Sorrento, onstran napoljskega zaliva.

Letalec si je zlomil tilnik.

ALBUQUERQUE, N. M., 21. sep. Ernest Purdy iz Tulsa, Oklahoma, je bila namestu ubit, ko je skušal pristati v ostrem vetru. Zlomil si je tilnik.

Portes Gil bo mogoče mehiški predsednik.

MEXICO CITY, Mehika, 21. septembra. — Emilio Portes Gil, guverner države Tamaulipas, si je najbrž pridobil podporo večine članov kongresa, v boju za provizorično predsedništvo.

Senatni kvorum 42 od skupnih 58 se je sestal ter se soglasno dogovoril, da bo podpiral Portes Gila. Imenovan je bil komitej, da obvesti predsednika Callesa o sklepu.

Ker se je poslanska zbornica razšla ter ne more nastopiti, kažejo vendar ugotovila voditeljev te zbornice, da se zvrzema tudi to zastopstvo za Portes Gila.

ŽRTVE STRAHOVITEGA VIHARJA ZAPUŠČAJO SVOJE DOMOVE

Žrtve viharja zapuščajo domove, da se izognejo boleznim. — Ženske in otroci so bili poslani iz Okeechobee ozemlja. — Tudi moški morajo iti, če bodo ostala trupla nepokopana.

WEST PALM BEACH, Fla., 21. sep. — Po-možne agencije so delale danes s podvojeno silo, da izpraznijo prizadeto ozemlje, ker se boje epidemije.

— Ker veljajo vse misli le zdravju živih, se mrtve pokopuje na hitro, pogosto brez čakanja na identifikacijo. Mestni manager Parker je čakiral število pogrebov tukaj na 285. Vsi so črnci, z izjemo pet in tridesetih.

Ceni se, da znaša število mrtvih 700 do 800 in možno je, da bo doseglo skupno število tisoč. Začasne morge so bile ustanovljene v drugih mestih, a številna trupla leže najbrž še pod razvalinami.

CAPONE RANJEN

Čikaški banditski voditelj leži v Indiana bolnici s kroglo v nogi. — Njegovi prijatelji stoje na straži ter pravijo, da se je obstrlel sam, ko se mu je sprožil revolver v žepu.

CHICAGO, Ill., 21. septembra. "Scarface" Al Capone, vladar čikaških gangsterjev in banditov, je bil obstrlel, a ne, kot izjavljajo njegovi tovariši, od tekmujočih banditov, ki so pred več mesecev določili njegovo smrt.

Capone, kojega slična kretnja je zavarovana od dvajstih najbolj poznanih banditov, kar se jih je kdaj zbralo, je obstrlel samega sebe slučajno.

Capone leži v St. Margaret's bolnici v Hammond, Ind., nekem predmestju Chicaga. Ranjen je v obe nogi, a njegovo stanje kaže ni resno.

Soglasno z neko izjavo je Capone obstrlel samega sebe, ko je igral golf na Burnham igrišču v družbi Johnny Pattona.

Capone, ki ima navado hoditi naokrog neoborožen, je vzel s seboj .45 kaliberski revolver, ko je šel igrati golf. Revolver se je baje sprožil slučajno, ko je stopil Capone v karo Pattona. Krogla je šla skozi meso na desni nogi ter obšla v levi nogi.

Patton je vzel svojega prijatelja v St. Margaret's bolnico, ki leži na istočni strani State Line ceste, na črti med Indiano in Illinoisom.

Capone je bil vpisan pod imenom "Mr. Geary". Neki zdravnik iz Hammonda je bil poklican na konzultacijo, a nikdo ni ničesar slutil, dokler ni nazočnost dvajstih banditskih obrazov krog sobe Capona vzbudila suma.

Dušeslovci bodo preiskali dečka, ki je kamenal dete.

Psihiatri, Otroške družbe so preiskali Edvarda Browninga, starega osem let, iz Richmond Hilla, ki je včeraj ukradel dva meseca staro Rosemarie Ward iz vozička ter jo odnesel na prazen prostor, kjer jo je kamenal.

Mladič, kojega starši so priznali, da počne hoditi v šolo, so povedali uradnikom Otroške družbe, je

Na stotine jih tudi pogrešajo. Trupla tisočev glav goveje živine so bila zakopana. V nekaterih sekcijah je smrad naravnost neznošen. Boje se izbruh epidemije v Panhokee, kjer sta bila sporočena dva slučaja legarja ter so spodili z mesta ženske in otroke.

Cepjenje 5000 beguncev, ki so dospeli semkaj, se je že pričelo s pomočjo postovoljnih zdravnikov. Povsod so bila nabita svarila, da se sme rabiti le vodo, poslano semkaj iz mest, izven ozemlja viharja.

Uradniki Rdečega križa cenijo število beguncev na 15,000.

Jezero Okeechobee je bilo pravo grobišče viharja. Veliko, plitvo jezero, kjer znaša največja globina dvajset čevljev, je bilo razburkano od viharja do dna in voda je udarila preko južnega brega, kjer je preplavila mesta in farme kot morski val.

Nato se je veter obrnil in z veliko silo je bil preplavljen severni in istočni breg. Nižje ležeči kraji so bili izpostavljeni zidu vode, ki je bil osem do deset čevljev visok. Boj proti boleznim je oviran, ker so po čeli Okeechobee sekciji raztresena trupla ljudi in živali.

Straton je bil izključen.

WASHINGTON, D. C., 21. sep. Vstop v washingtonski avditorij je bil zanikan dr. John Roach Stratonu, newyorškemu pastorku ter kritiku guvernerja Smitha.

Straton je sprejel povabilo Jamesa Vance, izdajatelja nekega tujkajnjega klanskega lista, da govori v Washingtonu ta mesec.

— Avditorij je odprt za vse legitimne kampanjske govornike, ne glede na to, kateri stranki pripadajo, a ni odprt za govornika, kojega edini namen je blatiti in opravljati kandidata, in to bi dr. Straton gotovo storil, — je rekel polkovnik Harper, načelnik ravnateljev avditorija.

Povodenj zadela Tampico.

MEXICO CITY, Mehika, 21. septembra. — Poročila iz Tampica opisujejo največjo škodo v letih vsled povodnji v preteklem letu. Domovi in rešene so bile zapuščene ob Panueca reki in železniški promet je bil prekinjen že tri dni.

rabil otroka kot tarčo "ker ne mara malih otrok". Zdravnik so menja, da je bila otroku slomljena črepanja.

HUGHES DOMA; NOČE GOVORITI

Znani republikanski voditelj je z veseljem pozdravil prijatelje, a se izognil politiki v svojih pogovorih. — Omenil je svetovno razsodišče.

Charles Evans Hughes, ki se je vrnil s tri mesece trajajočih počitnic v Evropi, je pripomnil, da je bilo lepe vreme, da je imel ves čas krasno zabavo, da ga pa vendar veseli, da je prišel nazaj.

Drugače pa se je ovil v skrivnostno molččnost. Stavil je ponudbo, da vodi kampanjo za Herbert Hooverja, a ni imel ničesar reči glede teka. Bil je izvoljen članom svetovnega razsodišča, a preko izraza, da je to lepo, ni hotel govoriti o tem. Povedali so mu, da je rekel guverner Smith včeraj v svojem govoru v Oklahoma City, da ga je Mr. Hughes pohvalil kot do-brega in zmognega moža, a Hughes je zamrmral, da ne razpravlja o politiki.

Glede svojega potovanja je rekel:

— Bil sem zunaj tri mesece. Moja žena, hči in jaz smo se izkrcali v Bremenu ter potovali južno skozi Evropo z avtomobilom Vkreali smo se na parnik "Conte Biancamano" v Genovi. Imeli smo zelo prijetne počitnice ter ugodno vožnjo domov. Veseli me videti vas. Z Bogom!

Morilka moža prdržana.

Slučaj Mrs. Dorothy Leonard, ki je do smrti zabolela svojega moža, policista Michaela Leonarda, bo najbrž danes izročena veliki poroti Queens okraja.

Byrdova ladja ima motorski defekt.

PANAMA, 20. septembra. — Vsled motorskega defekta je morala Byrdova dobavna ladja "City of New York" prekiniti svojo vožnjo v Dunedin, Nova Zelandija ter se vrniti v Balboa.

Mladi Stinnes izpuščen.

BERLIN, Nemčija, 21. sep. — Hugo Stinnes je bil izpuščen iz ječe proti jamščini enega milijona mark ali \$230,000.

Stinnes je bil obtožen, da je skušal oslepariti vlado za en milijon mark, potom manipulacij z nemškimi vojnimi bondi.

Poljski delavci stavkajo.

LODZ, Poljska, 21. septembra. V protest proti novim delavskim regulacijam je zastavkalo tukaj 50,000 tekstilnih delavcev. Unijski voditelji pravijo, da bo proglašena generalna stavka, če ne bodo preklicane te nove regulacije.

Popolno izločenje nikotina.

HAMBURG, Nemčija, 21. sep. Profesor Popp iz Oldenburga je povedal danes naravnoznanstvenemu kongresu, da se mu je posrečilo oprostiti tobak nikotina, ne da bi pri tem trpel duh.

Razstrelba ubila dvajset Kitajcev.

ŠANGHAJ, Kitajsko, 21. sep. — Dvajset Kitajcev je bilo ubitih, tri-deset poškodovanih in nebroj hiš se je zrušilo vsled detonacije dveh vozov eksplozivnih snovi v Nan-kingu, kot se je izvedlo danes.

NEWYORŠKI ŽUPAN WALKER AGITIRA ZA AL SMITHA

Newyorški župan James Walker je otvoril kampanjo v New Jersey. — 20,000 ljudi se je udeležilo demonstracije v orožarni v Newarku. — Župan je obsodil bigotstvo. — Primerjal je državljanstvo Hooverja in Smitha.

Župan Walker in 20,000 nazdravljajočih demokratov iz Essex okraja je otvorilo demokratično narodno kampanjo v New Jersey v orožarni v Newarku, kjer je imel Herbert Hoover v ponedeljek zvečer svoj prvi govor na iztoku.

Župan je privabil vsaj dvakrat tako veliko množico kot pa republikanski predsedniški nominirane. Demokratični voditelji so imenovali to največje zborovanje za političen govor v zgodovini mesta Newarka.

Še pred osmo uro je bila orožarna natlačena polna in do devetih je cenila policija množico zunaj na 10,000 do 15,000. Avtomobilski promet je bil ustavljen za štiri bloke po Sussex Avenue. Mestni uradnik Egan, načelnik pripravljalnega komiteja, je imel 10,000 majhnih ameriških zastav, a do osmih so vse pošle.

Župan Walker je govoril o življenja Smitha ter izval primero amerikanizma Mr. Hooverja z amerikanizmom guvernerja Smitha. Obsodil je hipokritstvo republikancev glede prohibicije ter injekcijo verskega vprašanja v kampanjo, posebno pa v šepetajoči obliki.

Nato se je lotil prohibicije. — Mr. Hoover imenuje prohibicijo "plemeniti eksperiment". Jaz sem pripravljen priznati, da je plemenit, a sem prisiljen vprašati: — Kdaj pa se bo ta eksperiment pričel?

Preje je spravljal svoje poslušalce na noge, ko je izval primero Hooverjevega amerikanizma z onim guvernerja Smitha ter rekel:

— Če so rekordi korektni, je bil Alfred E. Smith izvoljen guvernerjem države New York v letu, ko je oddal Mr. Hoover svoj prvi ameriški glas.

Obrnil je pozornost na dolgo odsotnost Hooverja iz dežele ter rekel:

— Jaz si ne morem misliti razlog, zakaj bi ne bil Hoover na Kitajskem ali v zapadni Avstraliji, če bi hotel biti.

IZ LABORITA POSTAL BARON

Laborit je postal baron po smrti svojega očeta. Postal je Sir Oswald Mosley. — Njegova žena, Lady Cynthia Curzon, je tudi liberalka.

LONDON, Anglija, 21. septembra. — Oswald Ernald Mosley, delavski član poslanske zbornice, je postal danes baron, po smrti svojega očeta, Sir Oswald Mosleya, ki je umrl v Etwell, v bližini Burton-on-Trent, v starosti 54 let.

Anglija je čakala z zanimanjem, da vidi, če se bo socialistični mladi aristokrat odpovedal naslovu "Sir" ter ostal Mr. Mosley, kot je rekel pred dvema leti, da bo storil, ko bo njegov oče umrl. Star je sedaj 31 let.

Mosley je postal šesti član svoje družine, da ima naslov, ki je bil ustvarjen leta 1781. Po postavi je baron, negledé na njegove želje. Njegova žena je bila Miss Cynthia Curzon, druga hčerka pokojnega markija Curzona. Leta 1926 sta oba, Lady Cynthia in njen mož izrazila njo željo, da se odpoveata naslovom.

Smrt Sir Oswalda je nanovo otvorila razpravo glede politične primerčnosti, če sprejme kak laborit kak naslov. C. Trevelyan, laborit in prejšnji predsednik vzgojnega sveta, je postal baron, po smrti svojega očeta, Sir George Trevelyan pred dvanajstimi meseci.

ADVERTISE IN "GLAS NARODA"

DENARNA NAKAZILA

Za Vaše ravnanje naznanjamo, da izvršujemo nakazila v dinarjih in lirah po sledečem ceniku:

v Jugoslavijo			v Italijo		
Din.	1,000	\$ 18.40	Lir	100	\$ 5.90
"	2,500	\$ 45.75	"	200	\$ 11.50
"	5,000	\$ 91.00	"	300	\$ 16.95
"	10,000	\$ 181.00	"	500	\$ 27.75
"	11,110	\$ 200.00	"	1000	\$ 54.50

Stranke, ki nam naročajo izplačila v ameriških dolarjih, opozarjamo, da smo vsled sporazuma z našim zvezam v starem kraju v stanu znižati pristojbino za taka izplačila od 3% na 2%.

Pristojbina znaša sedaj za izplačila do \$30. — 60c; za \$50 — \$1; za \$100 — \$2; za \$200 — \$4; za \$300 — \$6.

Za izplačilo večjih zneskov kot goraj navedeno, bodisi v dinarjih ali dolarjih dovoljujemo še boljše pogoje. Pri velikih nakazilih priporočamo, da se poprež z nam sporazumete glede načina nakazila.

IZPLAČILA PO POŠTI SO REDNO IZVRŠENA V DVEH DO TREH TEDNIH
"NUJNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO PO CABLE LETTER ZA PRISTOJBINO \$1.—"

SAKSER STATE BANK

82 CORTLANDT STREET, NEW YORK, N. Y.
TELEPHONE: CORTLANDT 487

GLAS NARODA

(SLOVENE DAILY)

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)Frank Sakser, President Louis Benedik, Treasurer
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
82 Cortlandt St., Borough of Manhattan, New York City, N. Y."GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto velja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
in Kanado	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
Za četrt leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno nedelj in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA", 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876

"EDINOST" ZATETA

Iz Trsta prihaja za Slovence žalostno poročilo.

Vlada je prepovedala izhajanje edinega dnevnika, ki so ga imeli Slovenci v okupiranem ozemlju, "Edinosti".

"Edinost" ni bila v zadnjem času zagovornica slovenskih pravic in zahtev, iz enostavnega vzroka, ker ni smela biti.

Objavljati ji je bilo dovoljeno le dnevne novice brez komentarjev oziroma s komentarji, ki bi bilo povsede italijanskim oblastim.

V kratkem bo zatrt tudi "Ženski Svet", nepolitični mesečnik, izhajajoč v Trstu.

Edin pregrešek "Edinosti" je bil, ker je izhajala v slovenskem jeziku.

Torej slovenščino iz šol, iz cerkev in iz javnega življenja.

Ali bo naš zaslužnjeni narod brez teh bistvenih opor zamogel obdržati v srečo — slovensko misel?

STROŠKI KAMPANJE

Da si bo čitatelj že vsaj deloma lahko predstavil ogromne stroške predsedniške kampanje, naj omenimo, da bo moral plačati socijalistični kandidat Norman Thomas šest tisoč dolarjev za polurno uporabo radio postaje.

Res je, da ga bo mogoče slišati v Texas in Missouri, toda za pol ure trajajoč govor je šest tisoč dolarjev precejšnja svota.

Vsled tega se ni čuditi, da je demokratska stranka odredila za uporabo radio postaj nad pol milijona dolarjev.

Hooverjevi milijonarji bodo najbrž še dosti več plačali.

V kampanjskih glavnih stanih demokratske in republikanske stranke teče denar kot voda.

Samo v glavnem stanu republikanske stranke je bilo pred kratkim najetih sedemsto govornikov.

Število najetih govornikov po deželi znaša na tisoče. In vsak hoče biti dobro plačan za svoje delo.

Ameriško volilstvo koleba na to in ono stran.

Zaenkrat se še ni odločilo, kateremu bo poverilo večino svojih glasov.

Razsodnost ne bo igrala posebne vloge.

Denar in potvarjanje dejstev bosta odločevala.

ITALIJANSKE VOLITVE

Po novem letu se bodo vršile v Italiji volitve v poslansko zbornico.

Sedanj parlament bo začetkom januarja razpuščen. Volitve je smatrati že vsaj v gotovem pogledu za izraz volje naroda. Toda ne v Italiji.

Vsi kandidati bodo imenovani z Mussolinijevim odobrenjem. Sleherne, koje ime je na kandidatni listi, je smatrati za Mussolinijevga pristaša.

Opozicija ne bo postavila nobenega kandidata, v prvič zato ne, ker v Italiji sploh ni nobene javne opozicije, v drugič pa zato ne, ker bi Mussolini prepovedal glasovati za vsakogar, ki ne odobrava njegove politike in njegovih namenov.

Mussolini si je pri volitvah že vnaprej zagotovil absolutno zmago, pa če gre kak Italijan na volišče ali ne.

Zanimivosti iz Jugoslavije.

Svetoslav Petrović v domovini.

Listi so že pred tedni poročali, da pride znani filmski umetnik Svetoslav Petrović, rodom Srb, v svojo domovino na daljši odhodi. 2. sept. je Petrović dospel z vlakom v Subotico. Iz Subotice je filmski umetnik odpotoval v spremstvu svoje sestre in hčerke. Na kolodvoru se je prijavil carinskim oblastem. Med tem so ga obkolili novinarji, katerim je izjavil, da je odpotoval iz Nice že preteklo sredo. Med potjo se je le malo ustavil in je potoval zelo dobro v svojem avto. Ko je potoval preko Madžarske, ga ni nihče spoznal. Neopažen je ostal tudi v Budimpešti. Pri roditeljih v Novem Sadu namerava ostati osem dni. Potem se vrne v Francijo, kjer bo igral glavno vlogo v velikem francoskem filmu. Srečen je in zadovoljen, da mu je bilo mogoče posetiti roditelje in se vrniti po dolgem času zopet v domovino. Do sobote ostane v Novem Sadu, potem se pa odpelje v Beograd. Od kralja je dobil vabilo, naj se prijavi v avdienco, ko pride v Beograd. V Beogradu ostane Petrović nekaj dni kot gost tamnošnja žokej-kluba, čigar tajnika pozna že iz Francije. Petrović je dejal, da je pred tednom končal svoj zadnji film, v katerem igra nedvomno svojo najboljšo vlogo. Ta film se imenuje "Trije mušketarji" in ga predvajajo sedaj v velikem uspehu na Angleskem. Igrali ga bodo pa tudi v Jugoslaviji. Umetnik se sedaj pogaja z Ufa-družbo glede glavnih vlog v treh filmih. Neka nemška filmska družba mu je ponudila glavno vlogo v velikem filmu "Atila", ki bo menda še prekal veliki nemški film Ben Hur. Po dveh urni vožnji je Petrović dospel v Novi Sad, kjer ga je sprejel njegov brat Bogoljub. Ga. Černajeva, umetnikova dobra stara znanca, mu je poklonila lep soplek. Ves večer je umetnik prebil v krogu svoje družine. Naslednji dan je hišo oblegala ogromna množica njegovih prijateljev in prijateljic in oboževalce. Petrović je moral deliti svoje avtograme. V kinu so predvajali njemu na čast film "Alahov vrt", kateremu je prisostvoval tudi on.

Tragedija gledališke igralke.

3. sept. je vzbudil v Splitu splošno pozornost samomorilni poskus dramske gledališke igralke v Splitu Blaženke Katalinić, ki je znana najboljša igralka splitske drame. Dopoldne je prišla domov prej nego običajno in ni zapustila svoje sobe do treh. To se je zdelo sumljivo njeni gospodinj. Zato je začela trkati na njena vrata. Ker ni nihče odprl, je vdrla v sobo in našla igralko ležečo na postelji. V sobi je dišalo po plinu. Gospodinja je takoj odprla vsa okna in vrata in poklicala policijo, ki je kmalu prišla z zdravnikom. Zdravnik je takoj preiskal igralko in ugotovil, da je še pri življenju. Nesrečno so odpeljali v bolnico in jo z umetnim dihanjem in masažo spravili k zavesti. Igralka je izjavila, da si je hotela končati življenje radi nesrečne ljubezni. Že delj časa je ljubila nekega novinarja, čigar imena pa ni hotela izdati. Ta se ji je pa zadnje čase vedno bolj odtuševal in ker brez njega ni mogla živeti, je hotela izvršiti samomor. Pred samomorom se plinom se je oblekla v belo obleko in se lepo počesala. Njena gospodinja jo je pa rešila, za kar je

igralki neskončno žal, kakor je sama izjavila. Zdravniki upajo, da bo samomorilka ostala pri življenju.

Neverna ciganska tolpa.

Iz Bečkereke poročajo, da so tam pred dnevi aretirali člane neverne ciganske tolpe. Policija je cigane zasilila in tako so pojasnjeni razni zločini, ki so se dogajali zadnje čase v Bečkereku in okolici. Ciganska tolpa, ki jo je vodil cigan Štefan Radu, je izvršila nad sto vlovov in tatvin. Preiskava in zasliševanje ciganov bo trajalo več tednov. Med aretiranimi je tudi sin znanega bandita Barba Laja, ki je nedavno pobegnil in ima več umorov na vesti. Sin je policiji priznal, da se njegov oče ne piše Barbo Laji, temveč Peter Stan. Preiskovalni sodnik se je napotil v Torak, da bi tam zaslišal cigane, ki stalno prebivajo v tem kraju. Ko se je preblijal taborišču sta hošala se je približal taborišču. Stražniki so ju pa kmalu dohiteli. Pri zasliševanju je eden priznal, da je umoril nekega drugega cigana. Prerezal svojemu tovarišu v prepiru vrat z britvijo. Stražniki so morilec takoj aretirali. Tolpa, ki sta jo vodila Stan in Radu, je vlovila v mnogih krajih v Bečkereku in okolici in odnesla gotovine za 50,000 Din. Ta ciganska tolpa je tudi umorila pred mesecem seljaka Pavla Lenharta. Največji plen je dobila pri vlovu v hišo Iv. Jancerja v Boki. Cigani so kradli tudi v Banatski Tonoli in bližnjih vaseh.

Napad z nožem.

Iz Zagreba poročajo, da je bil izvršen napad na nekega Ivana Altamana v bližini maksimirske mitnice. Altaman je star 33 let in rodom iz Karlovca. Okoli polnoči je bil v neki gostilni blizu letališča. V isti gostilni je sedela družba, v kateri je bila tudi neka dama. Ko je ta odšla domov, se je dvignil tudi Altaman in krenil slučajno v isto smer kakor neznana dama. To moški družbi ni bilo po volji, ker je mislila, da Altaman zasleduje žensko. Dva gospoda sta odšla za Altamanom in ga v bližini gostilne napadla. Zaman se je branil, ker sta bila napadalec oborožena z nožem. Altaman je dobil dva sunka in sicer v hrbet in v levo lopatico. Ves okrvavljen se je zgrudil na tla in začel obupno klicati na pomoč. Mimoidoči so ga našli nezavestnega in poklicali rešilno postajo, ki je nesrečnega odpeljala v bolnico.

Zagrebkanka Miss Karlovec.

2. sept. je priredilo društvo mestnih uradnikov v Karlovcu veselico, na katerih je bila izvoljena najlepša ženska v Karlovcu in dobila ime "Miss Karlovec". Ker je bil lep dan in je bila prireditelj zelo dobro organizirana, se jo je udeležila velika množica iz Karlovca in iz Zagreba. Zvečer je bil park bajno razsvetljen in je nudil čarobno sliko. Zvečer so bile volitve najlepše Karlovčanke zaključene in razglašen rezultat. Za "Miss Karlovec 1928" je bila izvoljena z večino glasov gđ. Mira Ždravković rojena Zagrebčanka, hčerka velikega župana primorsko-krajiške oblasti Andrije Zrakovića.

Agitirajte za "Glas Naroda", naj volji slovenski dnevnik v Ameriki.

GROZDJE SAMO V KARAH

IMAM V POGODBI VINOGRAD ZA VEČ LET

Letošnje grozdje je sladkejšje in boljše.

Imam vsake vrste najboljšje črno in belo grozdje.

Nikar ne pišite ampak brzojavite.

WALTER PREDOVICH

224 CALIF. STREET - S.F., CAL.

SACRAMENTO, CAL.

Katastrofalen požar v Bosni.

Iz Foče poročajo, da je požar v gozdu Krnja Jela zavzel zaradi neprestanega vetra katastrofalen obseg. Dosedaj je pogorelo že nad 11 km2 gozda. Prebivalci bližnjih vasi, orožništvo in vojaštva nemurno gasi, toda brez uspeha. Orožniki so te dni aretirali pet seljakov, ki so osumljeni, da so podtaknili ogenj iz maščevanja. Pri gasilni akciji se je ponesrečilo že sedem oseb, med temi dva orožnika. Trije seljaki so po nesreči padli med goreče hlode in dobili nevarne opekline. Odpeljali so jih v bolnico in ni upanja, da bi okrevali.

Osveta varanega moža.

Kmet Stanimir Popović iz vasi Sibinjana pri Kraljevu se je pred leti oženil z lepo seljakinjo. Gvozdeni iz iste vasi. Bila sta oba siromašna in imela sta samo majhno hišico, ki ju ni mogla preživljati. Zato se je Stanimir odpravil v bližnje selo in stopil v službo pri nekem tamšnjem bogatem seljaku. Med tem je dobil tudi sinčka in z zaslužkom je komaj preživljal svojo družinico. Vendar je upal na boljše dni. Njegova žena je preje ni bila na dobrem glasu. Toda Stanimir ni dvomil o njeni ljubezni in zdelo se mu je, da je žena zadovoljna z zakonskim življenjem. Stanimir je ostal v Raški, kjer je služil, po več dni. To je njegova žena izkoristila in si je izbrala ljubčka. Postaven kmečki fant je začel zahajati k njej, kar seveda ni ostalo tajno. Nekega dne je pa mož prišel nepričakovano ponoči domov in našel vrata svoje hiše zaklenjena. Končno je priključil ženo, ki mu je vsa prestrašena odprla. Stanimir je našel v hiši sosedo Milenko. Mož je dvignil palico, da bi udaril nezvesto ženo, ta se je jo branil in napadel slabotnega Stanimira ter ga pošteno naklestil. Varan mož se je komaj otrešal močnega fanta, vzel je svoje dete iz zibelke in zbežal iz hiše. Koval je naklepe, kako bi se osvetil, kajti bilo ga je sram v dno duše pred sosedi, ki so se mu smejali, ker ga je ljubček njegove žene pretepel v njegovi hiši. Vrnil se je in zažgal svojo hišo na štirih krajih. Milenko in nezvesta žena sta nič hudega sluteč spala v hiši in se zbudila šele, ko so plameni švigali po njuni postelji. Ker so bila vrata zaklenjena, nista mogla iz hiše. Onesvestila sta se za vrati v dimu in plamenih. Sosedje so vdrli v hišo in ju rešili. Gvozdenja je takoj tožila svojega moža zaradi pojava in poskušanja umora. Sodišče je zaslišalo moža, ki je izpovedal, da je hišo zažgal, ker ni našel drugega načina osvete. Sodišče je varanega moža oprostil, ker je stori svoje dejanje v afektu. Obsodilo pa je njegovo ženo in njenega ljubčka na 10 mesecev ječe.

RAZNE VESTI

MORILEC NA DOPUSTU

V Bukarešti se je dogodil zanimiv slučaj. Dva policijska uradnika sta pred neko bogato vilo dalje časa opazovala elegantnega gospoda, ki je vzbujal pozornost s svojim obnašanjem. Ko sta se mu približala, sta spoznala v njem Juliusa Gaetana, ki se radi umora nahaja v preiskovalnem zaporu. Hitro sta ga zgrabila in odvedla nazaj na sodnijo. Javila sta službi pravosodnemu ministru, ki je uvedel preiskavo. Preiskava je dognala, da je ravnatelj jetnišnice kakor tudi straža ob vratih dovoljevala morilec že dalj časa dnevno dopust, da je mogel v mesto in uganjati pustolovščine. Gaetano je bil dnevno obsipavan od evetlic, ker je bil dober poznavalec bucareških dam. Ker je imel veliko denarja na razpolago, se mu je z lahkoto posrečilo, da je podkupoval vse vprek. Morilec so spremljale v zapor celo v zasebnih avtomobilih. Preiskava je dognala, da so bile z njim v zvezi dame iz najvišjih krogov.

NEVESTE NA OBROKE

V mestu Damasku vlada med mladeniči, ki so godni za ženitev, nemalo razburjenje. V Damasku imajo staro navado, da mora moški, ki se hoče poročiti, izvoljenko odkupiti od njenega očeta. Stvar je šla tako dolgo gladko izpod rok, dokler se ni cena deklice od strani njihovih očetov tako visoko odmerila, da so bili odslej le najbogatejši v stanu poročiti se. Zvite glave so se spomnile na evropski običaj, kjer se lahko kupuje blago na obroke. Ta kreditni posel so obrnili na posredovanje pri ženitvi. V Damasku se bodo odslej kupovale na obroke tudi neveste prav tako, kakor so uvedli obroke pri nakupu pohištva, obleke in drugih potrebščin. Seveda ima stvar še drugo ozadje. Sistem obrokov uporabljajo nekateri zato, da so nalašč dolgo časa s plačilom zapadlih obrokov v zamudi, da se na ta način znebijo nevšečnih žen.

Jesen prične 23. septembra. Za to nezanesljivo sezono z naglimi spremembami vremena, je

TRINERJEVO GRENKO VINO

najboljše sredstvo da se obvaruje zlih posledic. Ono čisti vaš želodec; pomaga jetram in ledvicam k rednemu delovanju in povrne mirno spanje. Pri vseh lekarnarjih.

KJE JE PETAR MALNAR, doma iz Gorski Kotar, Čabar, občina Plesce. Čul sem, da je v La. ali Ark. Dalje kje je FRANK MALNAR, TOMINC. Prosim, da se mi javita ali če kdo drugi kaj ve, naj mi poroča. — Frank Malnar, 1213 East 167. Street, Cleveland, Ohio. (2x 21&22)

ZAKAJ SO NAŠE POŠILJATVE NAJCENEJŠE IN NAJHITREJŠE? KER JE NAŠ PROMET NAJVEČJI IN KER SO NAŠE ZVEZE V STAREM KRAJU NAJBOLJE VPELJANE!

Učebnost, ki izvrta iz poslovanja v velikom obratu, pridelje našim strankam v korist.

Naši stroški za posamezna nakazila so manjši, valod česar se cene pri nas nižje kot pri agentu ali zavezniku, ki mora poslati vaše nakazila v izvršanje v New York.

Hitrost našega poslovanja je neoporekljiva, radi našega velikega prometa lahko vzdržujemo tako obirno svoto, da se posreduje našim strankam najhitrejšo posrednost.

Naše denarne nakazila odplačujemo z vsakim brezoparnikom, ki obplača iz New Yorka — torej brez zamude in nedolžnega posredovanja.

Naše cene so objavljene dnevno v listu "Glas Naroda". Za vsako uro \$200.— računamo primerne nižje cene, katere vam radovoljno sprejemo predno nam pošljete nalogo.

Mi imamo največj poslov s strankami izven New Yorka, kar dokazuje, da so lahko skrbniki z našim poslovanjem vsek, pa najhito je tako daleč proč od poslovanja središča Amerike.

Pošljite nam vaše prihodnje denarne pošiljke nam v izvršitev.

SAKSER STATE BANK

22 CORTLANDT STREET,

NEW YORK

Peter Zgaga

Neko poročilo pravi, da bodo pri prihodnjih volitvah zmagali suhači.

Well, pa naj zmagajo. Toda s čim bodo zmago zalili? Z vodo gotovo ne.

V New Yorku so aretirali neko žensko, ki je hodila po ulicah v moški obleki. Aretirana je bila zastran nemorale.

Zastran nemorale? Pa že vsaj ni v naglici pozabila obleči hlače!

Mussolini je storil veliko napako, ker ni Severnega tečaja enostavno proklamiral za italijansko last.

Bog ve, zakaj je bilo treba Nobila in njegove tovariše pošiljati na Sever.

Mussolini naj bi enostavno rekel: — Severni tečaj je italijanska last — in naj bi se z diplomati pobotal.

In Amundsen bi bil danes še vedno živ.

Mandžurija je del Kitajske. In sicer tisti del, kjer general Čang muhe podi, Japonska pa kravo molze.

Nekateri se jako motijo, v uporabi raznih izrazov. Veliko zmedo povzročata izraza "odkriti" in "iznajti".

Columb naprimer ni iznašel Amerike in tudi našel je ni, ker je ni iskal, ampak jo je odkril zapadnemu svetu.

Iznajden je bil pa smodnik, gramofon, žični in brezžični brzojav itd.

Ženske nogavice so bile naprimer iznajdene za časa vlade angleške kraljice Elizabete. Torej pred več stoletji.

Iznajdene, ne odkrite.

Odkrite so bile šele pred par leti in kakor kaže, je za marsikaterega možkega to najvažnejše odkritje modernega časa.

Pred šotorom je stal zgovoren priganjati in vabil radovedneže z besedami:

— Le notri, le notri! Samo deset centov! Videli boste slavno indijsko plesalko Fatino, ki je plesala pred zamorskim kraljem Zibambu, kateri se je tako zaljubil vanjo, da jo je hotel vzeti za ženo. Videli boste njeno krasno postavo v tančice odeto in se divili njenemu plesu. Le notri! Le notri! Samo deset centov.

Poleg šotora je bila slika krasne mlade deklice. Njena obleka je bila iz prosojne tančice, zlat nakit na rokah in nogah, njen vablivi smehljaj je pa radovedneže trumoma vabil.

Pred šotorom sta se vstavila zakonca. On, že precej postaren, toda življenja poln možak, ona pri petdesetih letih debela, majhna in okrogla, da se je kar valila. In sitna je bila ter grozno ljubosumna na svojega moža.

Možičku so se kar sline pocedile, ko je ugledal lepega dekleta na sliki.

— Tukaj notri bom pa stopil pogledat, — je rekel. — Tak ples me zelo zanima. Ti pa kar zunaj počakaj.

— O, seveda, — mu je segla v besedo. — Tele pregrešnosti pa že ne boš delal. Nikamor ne boš šel. Kar naprej pojdiva, grešnik nemarni.

— Allright! — pa pojdi še ti, — je predlagal, vedoč, da je drugače ne potolažil.

— Nak, — je odvrnila — ne greš in ne greš. Magari če se posvetiš, ne boš šel gledat te pregrešne babe.

Ker pa le ni miroval, je stavila ona konkretni predlog: — Da bo mir in konec besed — boš ti zunaj počakal in bom šla jaz sama pogledat. Da ne boš nič prikrajšan se bom zvečer doma jaz tako oblekla kot je ta lajdra tukaj oblečena in bom toliko časa plesala pred teboj, da boš sit.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

VIVIAN TIDMARSH:

UMETNO DELO

Rejen gospod srednjih let je povzli zadnji kosček domačega pečiva ter se nasmehnil mladeniki, ki je stala kraj mize.

"Izborno sem bil postrežen, hvala vam. Koliko dolgujem?"

Deklica je računala, Erick Van Dyson pa jo je med tem z zanimanjem opazoval. Bila je okoli 25 let stara, temne polti in črnih oči.

"En šiling in pol," je dejala, a takoj pristavila: "Mar se vam zdi preveč?"

Van Dyson se je nasmehnil: "Ne ravno narobe. Račun se mi zdi smešno nizek. Ako boste tako nadaljevali, bo to vaša poguba. Ali imate mnogo gostov?"

"Ne dosti," je odvrnila mladenka, "pač gotovo zato, kar naš lokal ne leži ob glavni cesti."

Van Dyson je priklimal. "Večkrat morate inzerirati, pa bo šlo boljše. Najbrže se ne vršite tega posla zelo dolgo."

Dekle je odmajala z glavo ter se vsedla na stol: "Šele nekaj tednov," je odvrnila, "preje mi tega ni bilo treba. Upam pa, da bo naša mala obrt donosala toliko, da se bo dalo za silo živeti."

"Vi torej niste tukaj sami?" je vprašal Dyson.

"Ne, prišla sem pred tremi leti k očetu, potem ko mi je umrla mati. Ves čas sva živela v zadovoljstvu, le — — —"

"Le, kaj? Oprostite, a zdi se mi, da vas nekaj tare in teži. Moje ime je Van Dyson. Mogoče vam morem v čem stati ob strani?"

"Prav lepa hvala. Toda tu ne morete ničesar pomagati. Oče in jaz sva velika reveža, a vendar verjete mi — tudi zelo premožna."

"To je pa zelo zanimivo. Najbrže imate delnice, ki sedaj še nič ne donosajo."

"Take stvari so nama neznane. Premožna bi bila lahko, ako bi bil moj oče pameten in praktičen, reveža pa sva radi njegove trmoglavosti."

"Sedaj razumem. Ko sem vstopil, sem takoj opazil one dragocene vaze, potem brušeno steklo, za katero bi v Londonu dobili lepe stotake funtov. Posebno pa oni dve sliki tam na steni. Zdi se mi, da sta starih in slavnih mojstrov."

"Res je, kar pravite," je odvrnila mladenka. "Vsi ti predmeti imajo veliko vrednost, a za vse na svetu se oče ne mara ločiti od njih."

Solze so zalesketale v očeh deklice in van Dyson je vstal. "Ali si smem sliko natančneje ogledati?" je vprašal. Ko je priklimala, je stopil pred sliko ter ju dosti časa natančno ogledoval. Bili sta si skoro docela enaki.

"Ali ste uverjeni, da sta sliki originalni?"

"To je težko reči," je odvrnil van Dyson.

"Oče je prepričan, da sta pristni in neki večak je ponudil tristo funtov za obe. Ako bi bile kopiji, bi najbrže ne nudil toliko."

"Ako sta kopiji, je vsaka vredna komaj funta. Ako pa originala, pa najmanj po dvatisoč funtov. Jaz bi kupil eno, ali pa tudi obe, po spekulativni ceni seveda. Ne vem, sta li pristni ali ne, vendar hočem tvegati ter dam za eno izmed obeh štiristo funtov. Povejte to očetu."

"Poskusite ga pregovoriti sami, ravnokar prihaja," je dejala mladenka.

Ko so se vrata odprla, je Van Dyson ugledal starejšega moža, nemirnih oči, a inteligentne zunanosti.

"Beta," je dejal s tresočim glasom, "so li vrata že zaprta, ura je čez osem. Oprostite," se je nato obrnil napram tujcu, "nisem vas prej opazil."

"Oče, to je Mr. Van Dyson. Z motorjem se je pripeljal tod mimo. Gospod je obudoval vaših pokrajinskih slik."

"Jaz zbiram slike," se je sedaj oglašil Van Dyson. "Kot tak vas kar na kratko vprašam, mi li hočete prodati eno izmed slik, ali pa obe?"

Starec se je vjel ter udaril ob mizo. "To je žalitev. Sit sem takih ljudi, ki ne znajo ceniti in spoštovati, kar je komu sveto in drago. Mar mi je vaš denar! Mojih slik ne kupite z nobenim denarjem. Sedaj veste in tudi lahko greste."

Dyson je hotel oditi, a preje je še dejal: "Visoko cenim vaše občutke. Vem, da denar ni vse, vendar pa vam nudi lahko udobnost življenja."

"Oče, samo eno besedo me poslušajte," je dejala Beta ter objela očeta. "Mr. Van Dyson je ponudil 400 funtov za eno izmed slik. Pustite mu eno, drugo pa obdržite."

"Mar hočete, da naj prodam svojo dušo? Kolikokrat sem ti že rekel, da sliki nista napredaj. Ali veste?"

Kako Gradi Nuga Tone Zdrava in Jaka Telesa

Nuga-Tone vsebuje posebne vrste železa, ki povzroča množico rdečih in zdravih krvi. Vsebuje tudi fosfor, tako potreben za stanovitve in jake živce; poleg tega ima šest drugih finih zdravil, ki jih rabijo najboljši zdravniki po vsem svetu za zgradbo zdravih teles — jakih moči in žene.

Nuga-Tone pojačuje in umirja želodec, popravi tek in pomaga prebavi, preprečuje želodčne pline in napenjanje, popravlja nerodn črev, uvaja trdno in mirno spanje in povečava teko solum, izboljša in izmogenarja ljudem. Nuga-Tone celja neuprjeten izid, odstranjuje belino iz jezika, odpravlja glavobole, zavijanje, ledicam, jetram in razdraženju mehurja, odpravlja pri zaprtju. Je eno najboljših zdravil znanih za slabotne, izdelane, iscrpane in nerodne, onemogelne, bolehe, bolne ni obupane moše in ene. Nuga-Tone dobiti po lekarnah. Jemljite ga 20 dni, in če ne boste popolnoma zadovoljni z uspehi, vrnite ostalo lekarno. Vsa denar bo vrnjen. Bodite sigurni, da dobiti Nuga-Tone — kajti naša domestila ne bodo izvršila dela. — Adv.

še sedaj noče razumeti svojega starega očeta?"

"Čas je, da se spametujete, oče. Ne morem vas dalje gledati v pomankanju, preveč vas ljubim. Tudi imate dragocenosti, ki leže brez haska tod okoli, trgovci pa se dan na dan oglašajo z računi, katerih ne moremo poravnati. Prodajte vendar Mr. Van Dysonu eno izmed slik, saj vam vse drugo še ostane."

Oče pa se je odločno uprl prodaji ter hotel oditi. Van Dyson je odprl denarnico ter dejal: "Izstavim vam ček za 500 funtov za eno izmed slik."

Stari mož pa se je obrnil ter brez besede odšel iz sobe. Tudi Van Dyson je hotel oditi, v tem pa je Beta stopila predenj ter mu dejala:

"Katero izmed obeh slik si želite?"

"Kaj mislite s tem — — —?"

"Nič drugega kot da si eno sliko lahko izberete."

"A vaš oče?"

"Prepustite to meni. Sicer pa sta sliki prav za prav moji, moja mati mi jih je zapustila. Torej hitro, katero želite?"

Van Dyson je nekaj časa okleval, končno pa se odločil za ono na desni.

"Dobro. Izstavite mi ček za 500 funtov in slika je vaša. Vendar pa takoj pripomnim, da ne prevzamem garancije za pristnost slike."

Van Dyson je priklimal: "Riziko prevzamem nase."

Beta je snela s stene sliko, Van Dyson jo ji je izročil ček, katerega je spravila v žep.

"Prosim, ako bi mi hoteli sliko zaviti," je dejal Van Dyson.

Deklica je odhitela, a se kmalu zopet vrnila z ovojnim papirjem ter motorzom. Nato pa je van Dyson sedel v avto ter se odpeljal.

Ko se je Beta vrnila v sobo, jo je oče že pričakoval. "Ali si dobiš?" je jo ogovoril.

Prikimala je ter dejala. "Dobro gre kupčija. To je že deseta slika v teku štirinajstih dni. Takoj pišem v London slikarju, da pošlje še pol tuceta enakih slik."

"Izborna igra to," je dejal van Dyson, ko je pozno zvečer sedel s svojim prijateljem. "Sem le radoveden, koliko Amerikancev sta že vjela. Originalna slika je visela na desni, ta je bila seveda le kot vaba. Kopija, ki je pa tudi dobro, je bila na levi. Ko sem deklini dejal, da bi rad ono na desni, sem vedel, da mi je ne bo dala. Med tem ko sem izpolnjeval ček, sem jo skrivaj opazoval ter dobro videl, da je snela sliko na levi. Zato pa sem jo poslal po zavojni papir in v njeni odsotnosti sem sliko hitro zamenjal, ne da bi najmanjše slutila o tem, ko se je vrnila. Tako sem odnesel pravo, originalno sliko, ki je mnogo več vredna kot pa sem dal zanj. In Van Dyson se je zasmel na ves glas."

"Izvrstna kupčija," je dejal prijatelj.

"Umetno delo," je odvrnil Van Dyson smeje.

Iz angl. prevedel J. V.

ROJAKI, NAROČASTE SE NA "GLAS NARODA". NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR. DEŽAVAH.

PRAV VSAKDO — kdor kaj išče; kdor kaj ponuja; kdor kaj kupuje; kdor kaj prodaja; prav vsakdo priznava, da imajo čudovit uspeh — MALI OGLASI — "Glas Naroda"

Iz Clevelanda v Detroit.

Piše Jože Zelenc.

Lepega jutra sva se podala z Ančko iz Clevelanda proti 200 milj oddaljenemu Detroitu. Mr. F. Stupar naju je že spremil do mestne meje kakor pilot, kateri odpelje parnik iz mestnih zalivov na prosto morje.

V jutranjem solncu se je svetila velika pozlačena kupola na najvišjem poslopju Cleveland Union Depot; prvi delavci pa so hoteli v svojih karah na vse strani. Ker še ni bilo dosti prometa, smo bili prav hitro izven mesta. France se je od naju poslovil, dal še par dobrih nasvetov ter se vrnil domov.

Voznja po predmestju je bila prijetna skozi nekaj privatni park bogatašev, kateri imajo daleč od ceste med drevjem in zelenjem svoje domove. Vidi pa se skoro pred vsakim tretjim poslopjem napis "For Sale". Pa menda ja niso prisiljeni prodati svojih domov in iti delat v tovarne. Kot sem opazil iz pogovorov, je baje v Clevelandu Real Estate nekoliko padel, pa si značajno zvite buče bogatinske, da njim pride veliko ceneje stanovati v finih apartmentih kot v svojih domovih.

Ob 8 uri sva bila že 30 milj od Clevelanda in lepem mestu Elyria po naše Ilirija. Kako pridejo do tega našega zgodovinskega imena, ni sem imel časa spraševati.

Vozila sva po Route 20. Lahko bi se vozila vedno ob jezeru Erie po Route 2, pa kakor sem pozneje zvedel, ni cesta ob jezeru tako lepa kakor Route 20. Cesta tu ni cementna pač pa večina iz trdih rudečih kock in to prav do Toledo. O. Od tam so pa zopet lepe, nove, cementne, gladke kot miza.

Kakih 60 milj od Clevelanda sva se vozila skozi večje mesto Norwalk. Na karti sem opazil, da je kakih 15 milj vstran tudi Greenwich. Začel sem študirati, če se nisem znašel zopet v državi Connecticut ter sem gledal, kje bodem opazil katerega Premurjevih.

Ob cestah je bilo videti mnogo lepih vinogradov. Seveda ne rastejo tu trte posamezno ob kolih kot pri nas na Dolenjskem ali na Štajerskem, pač pa v skupnih dolgih vrstah čez postavljeno leseno ogrado. Grozdje je lepo zdravo, črno in belo, znak, da bo zopet treba pripraviti preše in posodo.

Iz Norwalka sva vozila skozi Bellvue in večje mesto Fremont. Sodeč po številnih dimnikih mora biti tam tudi precej industrije.

Vozila sva se potem skozi Woodville, Lemoyne ter zavila pri Perryburgu proti Toledo, Ohio.

Toledo je zelo veliko industrijsko mesto. Od tu naprej sva vozila po Route 25. Cesta lepa, nova, cementna. Kakih 5 milj iz Toledo sva prišla v državo Michigan. Od nasprotne strani pa je prihajalo večkrat cele vrste lepих novih avtomobilov, znamenje, da smo na pravi poti za Detroit.

Vozila sva naprej skozi LaSalle, Monroe, Flat Rock in prišla ob 2. pop. po dolgi Michigan Avenue v Detroit.

Dasi je tu največja industrija sveta, je mesto čisto kot tsem jih še malo videl. Široki bulevarji, krasni nasadi in lične večina zidane hiše koder se vozi. Da pa se avtomobili tukaj izdelujejo, se lahko računa po gneči na cestah.

Najprvo sem poiskal vrhniškega znanca Charleya Gabroška. Ker je bila baš sobota in tu dela večina industrijskih podjetij samo pet dni v tednu, sem našel doma njega in njegovo ženo, hči kolarja Luka Žitka z Vrhničke. Zvečer smo obiskali skupno Franka Gabroška. Tudi njegova žena je doma v bližini Vrhničke, zato je bilo največ pogovora o sv. Trojici, Molitniku, Retovju in okolici. France pa nam je povedal mnogo zanimivosti, katere je doživel na enoletnem potovanju z družino od Atlantika do Pacifika od New Mexika do Canade.

Kot ljubitelj narave je znal nad vse lepo opisati solnčno Californijo, naravno krasoto in vrelce v Yellowstone Parku, severna pota in težave v Rocky Mountain, gore v Idaho, Montana in Wyoming.

Opazoval je življenje med Indijanci in cigani v rezervacijah Oregon, N. Dakota in Arizona. Zanimivo je bilo njegovo pripovedovanje. Kako tudi ne, ko je razen štirih ali petih prepotoval vse države Ameriške unije. Kdo izmed čitateljev bi si ne želel videti toliko lepega in zanimivega.

No, sedaj pa je naš Frank na trdnem tu v Detroitu. Ima v neposredni bližini Fordove tovarne v Highland Park svojo hišo, nasproti Chrysler auto tovarne pa par letov, na katero zvrstijo delavci tovarne čez dan okrog 200 svojih kar ter mu vsak plača za 5 dni 75 centov. Razvidno je že iz teh računov, da je hodil tudi Andrej France na Vrhniko v enajsto šolo pod mostom.

Kakor Mesen v Cleveland, tako je Charleyu Gabroškemu znana vsaka ulica v Detroitu ter sta mi on kakor Frank Štular, kateremu so tudi dobro poznani domovi Slovencev, mnogo pripomogla pri obisku starih ter pridobivanju novih naročnikov za Glas Naroda. Obema najlepša hvala. Dasi Slovenci niso blizu skupaj v obširnem mestu, sem z uspehom zadovoljen, kajti dobil sem v kratkem času samo novih 19 naročnikov, med temi par Vrhničanov, katerih je tu kak duca družin ter so sedaj razen dveh vsi naročeni na Glas Naroda.

Naročnike obiskati je bilo najlažje popoldan in ob večerih, ko pridejo z dela. Teško pa je priti naprej, ker povsod so ljudje prostrežljivi, pa naj bo rojak Dolene, Gorane, Notranje ali iz zasedenega ozemlja. Na list se ne bo niti naročil ali naročnine obnovil, ako ne popije steklenico domače pive ali kozarec vina kdor ga še ima. Mrovce Frank in Štrikarjev Ciril sta bila že nejevoljna, ker ju nisem takoj prvih par dni obiskal.

Isto soboto kot midva z ženo se je pripeljal v Detroit tudi štiri pare znancev iz Waukegana. Drugi dan se nas je zbrala večja družba ter smo se vsi podali v Meko ameriških turistov v Canado. Pregledali so nam dokumente, ker je bilo vse v redu, je bil vstop dovoljen.

Iz Windsorja smo se peljali v bližnji Ford City, kjer je bila na domu rojaka Fr. Kosa prava dolmača zabava. Bilo je tam tudi mnogo canadiških Slovencev, katerih mnogo živi v upanju priti v Združene države, kar je pa brez pravih dokumentov zelo riskirano, ker ako ga pri takem poskusu zalotijo, ga najprej zaprejo in potem deportirajo v njegovo rojstno domovino.

Izgleda pa, da bi se eno miljo širine iz Windsorja do Detroita z lahko doseglo na en ali drug način, vsak pa se boji deportacije.

Tudi pri pregledovanju listin potnikov in Detroitu izgleda površno, vendar pa bistro oko uide vse opazi ter če se mu dozdeva, da ni vse v redu pošlje dotičnika v posebni urad, kjer mu njeve dokumente bolj natančno pregledajo.

Kar se pa pijače tiče pa ob nedeljah ali praznikih ko je naval avtomobilov na prevoznih parnikih tako velik, ne pregledujejo tako natančno ter se lahko marsikaj čez pripelje. Opazil pa sem kajneje, da je tudi v Detroitu mnogo teh canadiških dobrot v izobilju. Posebno pivo v sodčkih je okusno kot včasih v Mantovi na Vrhniku.

V delu je sedaj tudi most iz Detroita v Canado, čez čas napravijo pa še tunel kakor med New Yorkom in New Jersey. Dozdeva se mi, da se bodem vrnil kar za stalno v Detroit.

Nekaj lepega tu je tudi otok Belle Isle Park. Tam se vidi krasen umetniško izdelan vodomet, katerega je dal napraviti pok. detroitski milijonar James Scott. Sata naprava je stala pol milijona dolarjev. V parku je tudi velik zoološki oddelček, botanični vrtovi in skvriji. Iz Detroita veče park lep in širok most.

Prijetno iznenadeno pa sva bila

FARBANKSOV SIN

Douglas Fairbanks (levi na sliki) se bo poročil s kinematografsko igrako Joan Crawford (na desni).

žena in jaz v soboto 15 t. m. ko s nama tu živeti Vrhničani in njih žene napravili v pevski dvorani zabaven družabni večer. Bili so tam navzoči vsi razen v bolniški postelji zadržanega detroitskega pionirja Antona Tishlera in Cirila Gabroška. Zadnji je v najlepši fantovski dobi in gre, kamor sree vleče, zato mu radi odsotnosti tudi ni zamere.

Zabava je bila tako prisrčna in domača, da niti ženske niso silile domov predno je ura že dve odšla. Točilo se je izborno starino iz neizčrpane zaloge Janeza Vihteliča, pa saj je birtov sin. Ženske pa pripravile okusni prigrizek.

Chairman večera je bil Frank Gabrošek. Ker so bili večina navzočih tudi člani pevskega društva Ljubljanski Vrh se je zapela marsikatera naših lepih pesmi, da bi jo slišali prav na Vrhniko če bi jo zapeli na Ljubljanskem Vrh.

Kako pri sreju je Vrhničanom njih rojstni kraj, sem videl, ko so izrazili željo naj njim razložim in povem vsako malenkost, kaj sem videl tam in kake so razmere v splošnem.

Mirno so sedeli in otožnih obrazov poslušali, ko sem njim razložil tamošnje delavske razmere za kakšne nizke plače morajo tam delati in kako drago morajo plačevati v razmerju z zaslužkom za obloke in druge potrebščine za vzdrževanje družin in kako trdo pritiska davčni vijak in druga državna bremena naše kmetško ljudstvo, a boljšega izgleda sedaj še ni.

Opazil sem, da se tndi za Cankarjev spomenik na Vrhniku tu v splošnem in vstrajno deluje. O tem nam je na kratko poročal Mr. Fr. Štular, bivši Cankarjev sošolec.

Sodeluje pri tem deset tukajšnjih slovenskih društev in organizacij, katere so zastopana pri akciji po svojih delegatih. Prirediti nameravajo še letos dve večji veselici v prid skladu za spomenik kar bo imelo nedvomno velik gnoten uspeh. Želeti bi bilo, da bi se tudi v drugih naselbinah zavedni Slovenci za to pomembno idejo zavzeli ter pripomogli do čimlepšega spomenika našemu velikemu pisatelju.

Greater Detroit šteje skoro pol drugi milijon prebivalcev skoro vseh narodnosti. Slovencev se računa tu okrog tri tisoč. Na društvenem polju so dobro organizirani. Imajo svoj delavski dom, za nov narodni dom se pa pridno deluje, ter so baš zadnja nedeljo priredili v ta namen dobro uspešno vinsko trgatve v gozdu pri Bernard Travnikarju farmi, kjer je bilo postavljeno lepo okrašeno plesišče.

Dopoldan nas je odpeljal Andrej Frank globoko v gozd, kjer smo spekli na drogu ob žerjavici kotoši v žerjavci pa krompirja.

Popoldan smo se ustavili pri Mr. Travnikarju na njegovi farmi. Smelo trdim, da tako veselega in dobrovoljnega Štajerca kot je on, še nisem videl v Ameriki. Šli smo nato vsi skupaj na zabavo v bližini, kjer je ob prijetni godbi vse plesalo in se zabavalo. Brhke vinarke pa so brez pardona aretirale vsakega, ki je odtrgal kak grozd ali drugi prepovedani sad. Fr. Štular pa je bil nensmiljen sodnik. Žal, da je noč tako hitro prišla.

Ogledal sem si tudi Fordovo industrijo v River Rouge. Kolikor

daleč se vidi v ograjenih prostorih okrog tovarn, je naloženo na visoko starih razdrtih bojnih ladij, katere je kupil Ford pred leti od uprave ameriške vojne mornarice ter jih sedaj prelivajo kos za kosom v motorje njegovih avtomobilov.

Naprav tamkaj bi si človek niti v enem tednu ne ogledal.

Več ko 65 tisoč konjskih sil močni dynamo dajo gonilno silo posameznim oddelkom.

Delavce priganja strojni premikalec, na katerem se peljejo mimo v vrsti stoječih delavcev deli motorja v zelo počasnem tempu. Vsak pritrdi k motorju par drugičnih delov, gotov pa mora biti v nekaj sekundah, kajti že se bliža njemu drug enak komad in oni naprej pred drugega, ker pomika se vse nevdrljivo naprej. Nad glavami so pa istotako v premiku posamezni deli, katere delavci snemajo in pritrdjujejo na premikajoče se predmete. Časa ni večasih, da bi si vsaj pot obrisali.

Zanimivo je posebno, kjer sestavljajo na istotakem premikalec del za delom Forda skupaj. Na koncu pa zdvi samo na eni premikajoči sestavljalnici vsaki dve minuti en nov Ford doli.

Izgotovijo jih sedaj, kot nam je vodnik povedal, okrog štiri tisoč na dan. Računa pa se, da jih bodo izgotovili drugo leto do 10 tisoč na dan.

Zaposlenih je v River Rouge napravah 85 tisoč ljudi, v Highland Park napravi 35 tisoč, v podružnici v Canadi pa 10 tisoč. Menjajo se v presledkih po 8 ur, dela pa se 5 dni noč in dan.

Izdeluje se tu v Detroit več vrst boljših avtomobilov. Dela se pa, kot je opaziti sedaj, povsod z polno paro.

Nisem si predstavljal, da je Detroit tako lepo in veliko mesto. Videl sem mnogo zanimivega, obenem pa se sestel z mnogimi znanci iz rojstnega kraja po dolgih letih ter preživel med njimi lep večer, kateri ostane v spominu moji ženi in meni za vedno.

Posebno se še zahvalim Charleyu Gabroškemu in njegovi ženi Hanni za gostoljubnost v njihovem domu. Pred odhodom v Waukegan pa kličeva vsem znancem in prijateljem — Nasvidenje!

KAJ SMEŠ BRATI NAMREČ V ITALIJI

Italijanski prosvetni ministerje odredil, da morajo ravnatelji vseh javnih knjižnic točno pregledati, ali se nahaja kaka knjiga, katero bi bil spisal socialistični pisatelj, ali pa katere bi obravnavala socialistična vprašanja. Vse socialistične knjige se morajo takoj izločiti, da izgineta ta "škandal" iz knjižnic. Fašisti so torej praktični. Ujeli so Cesare Rossija, ki bi znal odkriti umor Mateottija, iz knjižnice pa morajo vse knjige, ki niso fašistom po godu.

Nočno Osabelost Mehurja in Bolezni Ledic pri starih ljudeh, posebej pri praznih Santal Midy. Uspešno. Neškodljivo.

Uspešno. Neškodljivo.

Uspešno. Neškodljivo.

Uspešno. Neškodljivo.

Uspešno. Neškodljivo.

Uspešno. Neškodljivo.

Uspešno. Neškodljivo.

Uspešno. Neškodljivo.

Uspešno. Neškodljivo.

Uspešno. Neškodljivo.

Uspešno. Neškodljivo.

Uspešno. Neškodljivo.

Uspešno. Neškodljivo.

Ker so bili vedno in vedo, da bodo tudi v bodoče točno postreženi,

ker so prepričani o varnosti pri nas naloženega denarja,

ker lahko z istim razpolagajo, kadar ga potrebujejo,

ker prejemaajo za vloge po 4% obresti, mesečno obrestovanje,

ai je izbralo veliko število rojakov po vseh Združenih državah za svoj

GLAVNI STAN

v vseh bančnih poslih

DOMAČO

SAKSER STATE BANK

83 Cortlandt Street New York, N. Y.

